

Profesor Bohumil Karel Vydra (1889 - 1952) ze Lštění na Šumavě

Rodopisné a biografické poznámky

Lexikograf, dialektolog, překladatel. Autor knih „Česká místní jména hejtmanství Prachatického“ (1916), „Vzpomínáme ... Památník abiturientů píseckého gymnasia“ (Praha 1934). V roce 1928 vyznamenán záslužným křížem řádu Polonia Restituta (Order Odrodzenia Polski, obnoveného Polska) za rozvoj vědy, kultury a spolupráce s ostatními zeměmi.

*4. ledna 1889 Lštění č. 13, okr. Prachatice, pokřtěn o den později v kostele sv. Vojtěcha, opis křestního listu vydán ke vstupu do studií 14. 2. 1901 a 25. 9. 1909
† 29. 6. 1952 Praha VIII - Libeň č. 67.

Rodiče, otec: Antonín Vydra, řídící učitel dvojtřídní obecné školy ve Lštění 13, *24. 12. 1858, syn Karla Vydry lesního hajného na odpočinku v Písku a Kateřiny Habelové z obce Těšínov, hejtmanství Písek. Matka: Marie rodem Kovářová, *17. 12. 1863, dc. Jana Kováře měšťana z Vlachova Březí 45 a Terezie r. Holé z Vlachova Březí, hejtmanství Prachatice. Sňatek rodičů 3. 2. 1885.

Pramen

- Státní oblastní archiv Třeboň, Sběrka matrik [on line] Fara Lštění 5, N 1856-1901, snímek 20, dostupné z <http://digi.ceskearchivy.cz/>.

Bohumil Karel Vydra absolvoval gymnázium v Písku (1-8, 1901-1909, maturita 1909) a byl přijat na FF UK v Praze, kde studoval bohemistiku, slavistiku a germanistiku (PhDr. 1914). Jeho disertační práci „Popis a rozbor nářečí hornoblanického s ukázkami“ vydala Karlova univerzita o něco později (1923). Po úspěšné kvalifikační zkoušce pro učitelství na středních školách zprvu učil češtinu a němčinu na soukromém dívčím lyceu u sv. Voršily v Praze 1914 /1915. Pro tehdejší učebnici „Ausgewählte Partien aus der deutschen Literaturgeschichte“ určenou k výuce na tomto typu dívčích škol v roce 1915 napsal medailonky osobností, jejichž díla sám obdivoval (Goethe, Grillparzer, Lessing, Schiller aj.)

Koncem téhož smutného válečného roku Vydra společně s Františkem Chmelařem přeložili, uspořádali a vydali „Výbor z pohádek bratří Grimmů“. Pro zajímavost lze dodat, že Vlk a kůzlátka, Sedm havranů, nebo Jeníček a Mařenka se jako malé ukázky z grimmovských Balladen und Märchen / Die Kinder und Hausmärchen v češtině prvně objevily r. 1836 v časopisu Česká včela. V září 1915 Vydra přešel na Městskou obchodní akademii v Karlíně, kde působil do r. 1922. Souběžně od r. 1917 pracoval jako lektor polštiny na UK, 1920-22 i na Vysokém učení technickém a v delimitační komisi pro Ratibořsko.

Prvního stručného zhodnocení své práce se osmatřicetiletý profesor Vydra dočkal na stránkách Alba reprezentantů všech oborů veřejného života československého, vydaného k jubileu desetiletí národní samostatnosti. Vydrův biogram je zde zařazen v kapitole Československé zahraniční menšiny a kolonie, autorem jeho textu byl redaktor Karel Štencl, který napsal: „Vydra Bohumil, PhDr. *1899 Lštění v Čechách. Jeden ze zakladatelů Společnosti slovanské vzájemnosti, její tajemník a pracovník na poli kulturních styků polsko-československých, vydavatel řady vědeckých i populárních publikací a rozprav v jazyku polském, českém i německém. Hlavním předmětem jeho vědecké činnosti je jazykozpyt a zkoumání kulturních, zejména liberálních a vědeckých styků česko-polských v jejich historickém vývoji. Osvětový a menšinový pracovník. V době válečné vězněn z důvodů politických v Německu. Roku 1922 povolán do Varšavy na universitu, kde působí pro kulturní sblížení polsko-československé“.

Ph. Dr. BOHUMIL VYDRA,
předseda Československé Besedy, Varšava

Český jazyk a literaturu Vydra přednášel na varšavské univerzitě do r. 1930. Od jara 1931 zasedal ve výboru Penklubu pro posílení česko-polských kulturních aktivit. Píseckému časopisu Otavan tehdy poskytl svou pozoruhodnou literární studii „Z dopisů Julia Zeyera redaktorovi polské literární revue Chiméra, básníku Zenonu Przesmyckému“ (1861-1944). Otavan ji přinesl ve svém 9. ročníku, 1926, č.10-12, s.140-141. Po návratu do Prahy byl Vydra opět ustanoven na Obchodní akademii v Karlíně.

Pro její výroční „Program“ napsal studii Jaroslav Vrchlický a Poláci, o níž v létě 1934 pohotově a příznivě referovala pražská periodika Venkov (V. Brtník), Prager Presse (A. St. Mágr), Lidové noviny (J. Dolanský) a revue Zvon (V. Červinka).

V dalších letech pokračoval jako lektor polštiny a polské obchodní korespondence na pražské Vysoké škole obchodní. R. 1937 převzal do správy Obchodní akademii v Praze - Na Santošce (Smíchov). V jejím čele stál jako ředitel v letech 1938-1940. V budově dnes působí soukromá Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o.p.s., Praha-Smíchov, U Santošky 1093/17, v činnosti je od akademického roku 2002/2003 pro obory studia mezinárodních vztahů, diplomacie, státní i veřejné správy a public relations.

První vydání Vydrova „Polsko-českého slovníku“ vypravila Česká grafická Unie v Praze r. 1947, druhé pak Slovanské nakladatelství v Praze r. 1951 pod názvem Polsko-český slovník / Słownik polsko-czeski. Třetí vydání pořídilo Státní pedagogické nakladatelství r. 1967. Mírně přepracovanou verzi pro další vydání připravila Irena Ryšánková tamtéž v roce 1973. Druhou část Vydrova díla „Česko-polský slovník / Słownik czesko-polski“ vydalo stejné nakladatelství až po úmrtí autora, roku 1953 a 1958.

Krom své vědecké práce zastával funkci inspektora češtiny a jihoslovanských jazyků pro všechna československá obchodní učiliště. Pravidelně býval jmenován do zkušebních komisí pro učitelství na měšťanských a obchodních školách i pro ustanovovací zkoušky profesorské. Místopředsedou poradního sboru pro odborné školství při ministerské kulturní radě ČSR zůstal do r. 1939. Mimo delší pobyty v Polsku (1922-1930) procestoval Německo, Jugoslávii, Francii, Švédsko a Belgie. Mimořádný člen Slovanského ústavu v Praze, Literární společnosti v Praze, Slovanské jazykové společnosti v Praze, čestný člen České Besedy a Polsko-československé společnosti ve Varšavě.

Člen redakce Slovníku jazyka českého 1914-1919, autor hesel polské literatury pro Ottův slovník naučný nové doby - Dodatky (1930-1938). Redaktor reprezentativních sborníků Czechoslowacja (Warszawa 1925), Současné Polsko (1928), časopisu Slovanská revue (1934-1935) a Slovanský přehled (1937-1938). Odborné stati publikoval v Časopisu pro moderní filologii (1913-1929), v Literárních rozhledech (1923-1931) aj.

Vydrův osobní fond uchovává Literární archiv Památníku národního písemnictví v rozsahu 2 kartonů (1883 - 1951). Obsahují korespondenci s J. Pátou a polskými spisovateli, rukopisy a výstřižky. Zpracováno ve 2. stupni evidence, vydáno v edici inventářů.

Autoři výše zmíněné prvorepublikové encyklopedie „Alba representantů“ v úvodu knihy vyslovili skromné přání, aby se jejich dílo stalo základním zdrojem drobných materiálů pro jiné budoucí detailní monografie. V případě zakotvení trvalé připomínky všestranné práce šumavského rodáka Dr. Bohumila Vydry v zemské literární historii se jejich přání mnohonásobně splnilo. Zejména v roce 2008, kdy byl poprvé publikován jeho životopis v širších souvislostech, včetně podrobného přehledu Vydrovy vědecké a publikační činnosti. Autorem této práce je redaktor Daniel Vojtěch. Najdete ji v závěrečném dílu Lexikonu české literatury vydaném v Praze r. 2008.

Miloslav Trnka

Literatura

- Album representantů všech oborů veřejného života československého. Ed. František Sekanina, Umělecké nakladatelství Josef Zeibrdlich. Praha 1927, text s. 1183, foto s. 858.
- Klenc, Jan: Seznam žáků píseckého gymnasia od jeho založení r. 1778 do r. 1928. 2. díl, s. 89. In: Stopadesát let píseckého gymnasia 1778-1928. Písek 1928.
- Kulturní adresář ČSR. Biografický slovník žijících kulturních pracovníků a pracovníc. Ed. Antonín Dolanský. Praha 1934, na s. 498 uvádí údaje o rodině: Manželka Blažena r. Kuncová, dcera Eva *1928 Praha. Bydliště Praha VIII - Libeň, Chelčického 1435, v letech 1940-45 nesla název Pešinova, dnes Pivovarnická ulice.
- České biografie 3, S-Ž. Ed. Bohuslav Koutník. Série 28, Státní tiskárna Praha, 16. 9. 1940.
- Kotalík, Josef: Jak studovali významní žáci ústavu. Sborník 170 let píseckého gymnasia. Písek 1948, s. 101.
- Kalkušová, Slávka (ed.): Kalendárium jihočeských osobností a událostí 1986-1990. Č. Budějovice 1986 s. 12 (s chybným datem narození 5. ledna 1889).
- Peisertová, Lucie: Bohumil Vydra. Soupis osobního fondu. LA PNP Praha 2001, edice inventářů č. 1129.
- Lexikon české literatury. Osobnosti, díla, instituce. Díl 4, sv. 2, U-Ž. Ed. Luboš Merhaut a kol. (autor biografického hesla B. Vydry je PhDr. Daniel Vojtěch, Ph.D.). Academia, Praha 2008, s. 1535-1537.